TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2025. gada 23. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Regula (ES) Nr. 1215/2012 – 25. panta 1. punkts – Apakšuzņēmuma līgumā iekļauta vienošanās par jurisdikcijas noteikšanu – No līguma izrietošā prasījuma nodošana – Cesionāra iespēja atsaukties uz vienošanos par jurisdikcijas noteikšanu, vēršoties pret prasījuma parādnieku – Nosacījumi

Lietā C-682/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Curtea de Apel Cluj* (Kluža apelācijas tiesa, Rumānija) iesniegusi ar 2023. gada 25. oktobra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 15. novembrī, tiesvedībā

E.B. ***sp. z o.o.***

pret

K.P. ***sp. z o.o.,***

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja I. Ziemele, tiesneši A. Kumins [*A. Kumin*] (referents) un S. Žervazonī [*S. Gervasoni*],

ģenerāladvokāts: D. Špīlmans [*D. Spielmann*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– E.B. *sp. z o.o.* vārdā – *D.-V. Ceauşu* un *A. Cristescu*, *avocaţi*,

– K.P. *sp. z o.o.* vārdā – *H. Bora*, advokāts, *M. Ostrowski*, *radca prawny*, un *R.-E. Stuparu*, *avocată*,

– Šveices valdības vārdā – *M. Kähr* un *L. Lanzrein*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Biolan* un *S. Noë*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – rumāņu.

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Briseles Ia regula") 25. panta 1. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp E.B. *sp. z o.o.* un K.P. *sp. z o.o.*, divām saskaņā ar Polijas tiesībām dibinātām sabiedrībām, par Rumānijas tiesu jurisdikciju izskatīt prasību, ko E.B. cēla pret K.P., pamatojoties uz vienošanos par jurisdikcijas noteikšanu, kas noslēgta starp šo pēdējo minēto sabiedrību un E. *S.A.*, saskaņā ar Rumānijas tiesībām dibinātu sabiedrību, kura prasījumu, kas ir šīs prasības priekšmets, nodeva E.B.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula (EK) Nr. 44/2001

3 Padomes Regulas (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Briseles I regula") 23. panta 1. punktā bija noteikts:

"Ja puses, no kurām vienai vai vairākām domicils ir kādā dalībvalstī, ir vienojušās par to, ka tiesai vai tiesām kādā dalībvalstī ir jurisdikcija izskatīt jebkādus strīdus, kas radušies vai varētu rasties saistībā ar noteiktām tiesiskām attiecībām, tad jurisdikcija ir šai tiesai vai tiesām. Tā ir izņēmuma jurisdikcija, ja vien puses nav vienojušās citādi. Šāda vienošanās, kas piešķir jurisdikciju, ir:

a) rakstiski vai mutiski ar apliecinājumu rakstiski; vai

b) tādā formā, kas atbilst pušu starpā izveidotajai praksei; vai

c) starptautiskajā tirdzniecībā, tādā formā, kas atbilst praksei, par ko pusēm būtu vajadzējis zināt un ko konkrētajā tirdzniecībā iesaistītās attiecīgā līguma veida līgumslēdzējas puses šādā tirdzniecībā plaši pazīst un regulāri ievēro."

Briseles Ia regula

4 Briseles Ia regulas 15., 16. un 19. apsvērumā noteikts:

"(15) Jurisdikcijas noteikumiem vajadzētu būt ļoti paredzamiem, un tiem būtu jābalstās uz principu, ka jurisdikcijas pamatā ir atbildētāja domicils. Jurisdikcijai vienmēr vajadzētu būt pieejamai ar šādu pamatojumu, izņemot dažās skaidri noteiktās situācijās, kurās strīda priekšmets vai pušu autonomija garantē citu sasaistes faktoru. Juridiskas personas domicils jānosaka autonomi, lai kopējos noteikumus padarītu pārskatāmākus un novērstu jurisdikcijas kolīzijas.

(16) Papildus atbildētāja domicilam vajadzētu būt alternatīviem jurisdikcijas pamatojumiem, kuru pamatā ir cieša saistība starp tiesu un lietu vai kuru nolūks ir veicināt pareizu tiesvedības norisi. Ciešas saistības pastāvēšanai būtu jānodrošina juridiskā noteiktība un jānovērš iespējamība, ka prasību pret atbildētāju ceļ viņam saprātīgi neparedzamā dalībvalsts tiesā. [..]

[..]

(19) Izņemot šajā regulā noteikto izņēmuma jurisdikcijas pamatojumu gadījumus, būtu jāievēro līgumslēdzēju pušu autonomija līgumos, kas nav apdrošināšanas, patērētāju vai darba līgumi, attiecībā uz kuriem ir atļauta vienīgi ierobežota autonomija noteikt tiesu, kurai ir jurisdikcija."

5 Šīs regulas 4. panta 1. punktā paredzēts:

"Saskaņā ar šo regulu personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt minētās dalībvalsts tiesā neatkarīgi no viņu pilsonības."

6 Minētās regulas 5. panta 1. punktā ir noteikts:

"Personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt citas dalībvalsts tiesā vienīgi saskaņā ar šīs nodaļas 2. līdz 7. iedaļā izklāstītajiem noteikumiem."

7 Atbilstoši tās pašas regulas 25. pantam:

"1. Ja puses neatkarīgi no to domicila ir vienojušās par to, ka kādas dalībvalsts tiesai vai tiesām ir jurisdikcija izskatīt jebkādus strīdus, kas radušies vai varētu rasties saistībā ar konkrētām tiesiskām attiecībām, tad jurisdikcija ir minētajai tiesai vai tiesām, ja vien šī vienošanās saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem nav spēkā neesoša attiecībā uz tās spēkā esamību pēc būtības. Tā ir izņēmuma jurisdikcija, ja vien puses nav vienojušās citādi. Vienošanās, kas piešķir jurisdikciju, ir:

a) rakstiska vai rakstiski apstiprināta;

b) tādā formā, kas atbilst pušu starpā pastāvošajai praksei; vai

c) starptautiskajā tirdzniecībā vai komercdarbībā – tādā formā, kas atbilst praksei, par ko puses zina vai par ko pusēm būtu vajadzējis zināt, un ko šādā tirdzniecībā vai komercdarbībā iesaistītās attiecīgā līguma veida līgumslēdzējas puses plaši pazīst un regulāri ievēro.

[..]

4. Vienošanās vai trasta dibināšanas akta noteikumi, ar ko piešķir jurisdikciju, nav spēkā, ja tie ir pretrunā 15., 19. vai 23. pantam vai ja tiesām, kuru jurisdikciju tie izslēdz, ir izņēmuma jurisdikcija saskaņā ar 24. pantu.

5. Vienošanos, ar ko piešķir jurisdikciju un kas ir kāda līguma daļa, uzskata par vienošanos, kas ir neatkarīga no pārējiem līguma noteikumiem.

[..]"

Valsts tiesības

Rumānijas tiesības

8 2010. gada 1. jūlija *Legea* nr. 134/2010 *privind Codul de procedură civilă* (Likums Nr. 134/2010 – Civilprocesa kodekss; pārpublicēts 2015. gada 10. aprīļa *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 247; turpmāk tekstā – "Rumānijas Civilprocesa kodekss") 1068. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"Mantisko attiecību jomā puses var vienoties par tiesu, kurai ir jurisdikcija izskatīt strīdu, kas radies vai varētu rasties saistībā ar tiesiskajām attiecībām ar pārrobežu elementu. Vienošanās var tikt noslēgta rakstveidā, izmantojot telegrammu, teleksu, faksu vai jebkuru citu saziņas līdzekli, kas ļauj to pierādīt rakstveidā. Ja nav pretējas vienošanās, izvēlētajai tiesai ir izņēmuma jurisdikcija."

9 Atbilstoši šā kodeksa 1071. pantam:

"1. Tiesa, kurā celta prasība, pēc savas ierosmes pārbauda savu starptautisko jurisdikciju, rīkojoties saskaņā ar valsts tiesību normām par jurisdikciju. Ja tā konstatē, ka tai vai kādai citai Rumānijas tiesai nav jurisdikcijas, tā noraida prasības pieteikumu kā neietilpstošu Rumānijas tiesu iestāžu jurisdikcijā, neskarot 1070. panta piemērošanu. Tiesas nolēmumu var pārsūdzēt augstākas instances tiesā.

2. Uz Rumānijas tiesas starptautiskās jurisdikcijas neesamību var atsaukties jebkurā tiesvedības posmā, tostarp tieši pārsūdzībā. [..]"

Polijas tiesības

10 1964. gada 23. aprīļa *Ustawa – Kodeks cywilny* (Civilkodekss; *Dz. U.* Nr. 16, 93. pozīcija) pamatlietā piemērojamajā redakcijā (turpmāk tekstā – "Polijas Civilkodekss") 509. panta 2. punktā noteikts, ka "kopā ar prasījuma tiesībām pārņēmējam tiek nodotas ar tām saistītās tiesības, it īpaši prasījumi saistībā ar kavējuma procentiem".

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

11 E.B. un E. PL., divas saskaņā ar Polijas tiesībām dibinātas sabiedrības, attiecīgi 2017. gada 24. martā un 24. jūlijā noslēdza divus līgumus, no kuriem pirmais attiecās uz zemes gabala sagatavošanu jaunas koksnes izstrādājumu ražošanas rūpnīcas būvniecībai Polijā un otrais – uz šīs rūpnīcas būvniecības darbu veikšanu. Saskaņā ar šiem līgumiem E. PL., it īpaši attiecībā pret E.B., apņēmās sniegt pakalpojumus saistībā ar būves projektēšanu un veikt šīs ēkas pamata izbūves darbus.

12 Kopš 2017. gada 4. marta E. PL. bija noslēdzis apakšuzņēmuma līgumu ar E. *S.A.*, saskaņā ar Rumānijas tiesībām dibinātu sabiedrību. Savukārt 2017. gada 10. jūlijā pēdējā minētā noslēdza apakšuzņēmuma līgumu ar K.P., saskaņā ar Polijas tiesībām dibinātu sabiedrību (turpmāk tekstā – "attiecīgais apakšuzņēmuma līgums"). Pēdējā minētajā līgumā ir ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula, saskaņā ar kuru "visus strīdus izšķir līgumslēdzēja juridiskās adreses tiesa" (turpmāk tekstā – "attiecīgā jurisdikcijas noteikšanas klauzula"), neprecizējot termina "līgumslēdzējs" konkrēto tvērumu.

13 Visos četros iepriekšējos divos punktos minētajos līgumos ir ietverta klauzula, saskaņā ar kuru tos reglamentē Polijas tiesību akti.

14 Ar 2021. gada 16. decembra prasījuma cesijas līgumu, kas noslēgts starp E. *S.A.* un E.B. ar E. PL. līdzdalību, E. *S.A.* cedēja E.B. atlīdzinājuma prasījumu 14 050 878,35 Polijas zlotu (PLN) (aptuveni 3 289 311 EUR) apmērā (turpmāk tekstā – "attiecīgais atlīdzinājuma prasījums"), kas ir E. *S.A.* apgalvotais prasījums pret K.P. saistība ar to, ka pēdējais minētais nav pienācīgi izpildījis savas līgumsaistības, kas izriet no attiecīgā apakšuzņēmuma līguma.

15 2021. gada 21. decembrī E.B. cēla *Tribunalul Specializat Cluj* (Kližas specializētā tiesa, Rumānija) prasību pret K.P., lūdzot piedzīt attiecīgo atlīdzinājuma prasījumu, kam pieskaitīti nokavējuma procenti. Šīs prasības pamatojumam E.B. apstrīdēja gan K.P. līgumisko atbildību, gan atbildību par neatļautu darbību. Lai pamatotu vēršanos *Tribunalul Specializat Cluj* (Kližas specializētā tiesa), E.B. atsaucās uz attiecīgo jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, uzskatot, ka šai tiesai ir jurisdikcija kā tiesai, kuras teritoriālajā jurisdikcijā ir E. *S.A.* juridiskā adrese.

16 Savai aizstāvībai K.P. izvirzīja iebildi par Rumānijas tiesu starptautiskās jurisdikcijas neesamību. Pirmkārt, runājot par K.P. atbildību par neatļautu darbību, tā apgalvoja, ka attiecīgā jurisdikcijas noteikšanas klauzula šajā jomā nav piemērojama un ka ir jāatsaucas uz Briseles Ia regulas 7. panta 2. punktu, atbilstoši kuram jurisdikcija ir Polijas tiesām, jo apgalvotā notikuma, kas rada kaitējumu, vieta ir Polija. Otrkārt, attiecībā uz savas līgumiskās atbildības iestāšanos K.P. apgalvoja, ka E.B. kā trešā persona attiecībā pret aplūkojamo apakšuzņēmuma līgumu nevarēja atsaukties uz attiecīgo jurisdikcijas noteikšanas klauzulu.

17 Ar 2022. gada 19. decembra spriedumu *Tribunalul Specializat Cluj* (Kližas specializētā tiesa) apmierināja šo iebildi par jurisdikcijas neesamību un līdz ar to Rumānijas tiesu jurisdikcijas neesamības dēļ minēto prasību noraidīja. 2023. gada 11. aprīlī E.B. par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Curtea de Apel Cluj* (Kližas apelācijas tiesa, Rumānija), kas ir iesniedzējtiesa.

18 E.B. būtībā apgalvo, ka ar to, ka prasījuma, kas izriet no līguma, kurā ietverta šī klauzula, cesionārs piekrīt jurisdikcijas noteikšanas klauzulai – neatkarīgi no brīža, kad cesionārs izsaka šādu piekrišanu, – pietiek, lai šī klauzula radītu sekas, jo cedenta sākotnējam līgumpartnerim, pret kuru šī klauzula tiek izvirzīta, nav pienākuma dot jaunu piekrišanu, jo tas to ir devis šā līguma noslēgšanas brīdī. Šādā gadījumā šajā klauzulā norādītajai valsts tiesai vairs nebūtu jāpārbauda, vai minētais cesionārs ir pārņēmis cedenta tiesības un pienākumus, jo šādai pārbaudei ir nozīme tikai situācijā, kad cedētā prasījuma parādnieks ir tas, kurš vēlas pret to pašu cesionāru izvirzīt jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, kas iekļauta līgumā, uz kura pamata ir radies cedētais prasījums. Šajā gadījumā E.B. kā attiecīgā atlīdzinājuma prasījuma cesionārs ne vien nav iebildis pret attiecīgās jurisdikcijas noteikšanas klauzulas piemērošanu, bet pat uz to atsaucas. Turklāt, tā kā E.B. ir tāda prasījuma cesionāra statuss, kas izriet no attiecīgā apakšuzņēmuma līguma, kurā

ietverta šī klauzula, neesot jāpiemēro Tiesas judikatūra par situācijām, kurās trešai personai nav nekādas saiknes ar jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, uz kuru kāda no līguma sākotnējām pusēm ir vēlējusies atsaukties, vēršoties pret to.

19 K.P. apgalvo, ka jurisdikcijas noteikšanas klauzula var radīt sekas tikai starp sākotnējām līgumslēdzējām pusēm, nevis attiecībā uz trešo personu, piemēram, no šā līguma izrietoša prasījuma cesionāru, ņemot vērā šādas klauzulas, kas ir sarunu starp šīm sākotnējām pusēm rezultāts, *intuitu personae* raksturu. Tādējādi strīda gadījumā esot jāpārbauda, vai prasījuma, kas izriet no sākotnējā līguma, cesionāram un cedētā prasījuma parādniekam ir saistoša šajā līgumā ietvertā jurisdikcijas noteikšanas klauzula, un šī esība ir jāpārbauda atsevišķi, jo šāda klauzula ir autonoma attiecībā pret minēto līgumu. Turklāt saskaņā ar gribas autonomijas principu trešā persona pret jurisdikcijas noteikšanas klauzulas parakstītāju nevar izvirzīt šo klauzulu, jo tā piekrišana minētajai klauzulai ir izteikta, ņemot vērā tiesiskās attiecības, kas nodibinātas ar tā līgumpartneri, un tā attiecas tikai uz šīm attiecībām ar līgumpartneri. Visbeidzot, tā kā Briseles Ia regulas 25. pantam, kas attiecas uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulām, esot atkāpes raksturs no šajā regulā paredzētajiem jurisdikcijas noteikumiem un tātad tas esot jāinterpretē un jāpiemēro šauri, esot jāuzskata, ka tas, ka pastāv "[vienošanās starp pusēm], ka kādas dalībvalsts tiesai [..] ir jurisdikcija izskatīt [..] strīdus, kas radušies [..] saistībā ar konkrētām tiesiskām attiecībām" šīs tiesību normas izpratnē, ir jākonstatē pašām strīda pusēm.

20 Iesniedzējtiesa norāda, ka šajā gadījumā, pirmkārt, E.B. – kā attiecīgā atlīdzinājuma prasījuma cesionārs atsaucas uz attiecīgo jurisdikcijas noteikšanas klauzulu un tātad izmanto ar attiecīgo apakšuzņēmuma līgumu saistītās tiesības, kuras vēlas izmantot pret K.P. kā cedētā prasījuma parādnieku, kurš sākotnēji bija piekritis šai klauzulai, parakstot šo līgumu, bet, otrkārt, kā šā vienīgā prasījuma cesionāre tā nav pārņēmusi visas E. *S.A.* tiesības un pienākumus saskaņā ar minēto līgumu.

21 Turklāt šī tiesa norāda, ka saskaņā ar Polijas Civilkodeksa 509. panta 2. punktu, uz kuru E.B. atsaucas savas apelācijas pamatojumam un kā to interpretējusi *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija), prasījuma cesija izraisa ne tikai prasījuma tiesību nodošanu cesionāra īpašumā, bet arī ar to saistīto tiesību nodošanu, tostarp tiesību atsaukties uz tādas vienošanās par jurisdikcijas noteikšanu piemērošanu, kas ietverta līgumā, kura neizpildes rezultātā ir radies attiecīgais prasījums. Savukārt prasījuma cesija nenozīmējot, ka cesionāram tiek nodotas saistības, kas cedentam bija attiecībā pret cedētā prasījuma parādnieku.

22 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa jautā, vai Briseles Ia regulas 25. pants jāinterpretē tādējādi, ka Tiesas judikatūrā izstrādātie analīzes kritēriji – lai noteiktu, vai jurisdikcijas noteikšanas klauzula ir piemērojama attiecībās starp vienu no līguma, kurā šī klauzula iekļauta, sākotnējo pusi un attiecībā pret šo līgumu trešo personu,– ir piemērojami tādā situācijā, kāda ir aplūkota tās izskatāmajā lietā.

23 Šajā ziņā iesniedzējtiesa uzsver, ka – atšķirībā no šīs lietas – lietas, kurā tika pasludināts 2013. gada 7. februāra spriedums *Refcomp* (C-543/10, EU:C:2013:62), 2015. gada 21. maija spriedums *CDC Hydrogen Peroxide* (C-352/13, EU:C:2015:335) un 2020. gada 18. novembra spriedums *DelayFix* (C-519/19, EU:C:2020:933), attiecās uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, kas bija vērsta pret trešo personu, kura sākotnēji tai nebija piekritusi un iebilda pret tās piemērošanu.

24 Tāpat iesniedzējtiesa norāda – lai gan lietā, kurā pasludināts 2017. gada 28. jūnija spriedums *Leventis* un *Vafeias* (C-436/16, EU:C:2017:497), uz vienošanos par jurisdikcijas piešķiršanu bija atsaukusies attiecībā pret līgumu, kurā šī vienošanās bija iekļauta, trešā persona, šai trešai

personai tomēr nebija nekādu funkcionālu attiecību ar līguma sākotnējām pusēm, kas pamatotu no šā līguma vai no minētās vienošanās izrietošo tiesību pārņemšanu. Turklāt Tiesas judikatūra, kas attiecas uz lietām par specializētām jomām, citastarp konosamentu, apdrošināšanas līgumu un sabiedrības līgumu jomām, neesot vispārīgi attiecināma uz visu veidu līgumiem.

25 Iesniedzējtiesa uzskata, ka no gribas autonomijas principa izriet, ka vienošanās par jurisdikcijas piešķiršanu var radīt sekas tikai attiecībās starp līgumslēdzējām pusēm, kuras tai sākotnēji ir piekritušas. Tādējādi tai šķiet, ka trešā persona attiecībā pret līgumu, kurā šāda vienošanās ir iekļauta – pat ja tā iegūst noteiktas prasījuma tiesības, kas izriet no šā līguma, – nevar uz to atsaukties.

26 Visbeidzot iesniedzējtiesa jautā, vai sākotnējā līgumpartnera iebildumi ir izšķiroši, izvērtējot, vai ir piemērojama jurisdikcijas noteikšanas klauzula, kas ietverta līgumā, kuru tas ir noslēdzis ar tāda prasījuma cedentu, kurš radies šā līguma neizpildes dēļ un uz kuru trešā persona atsaucas kā šā prasījuma cesionāre. Šī tiesa attiecīgā gadījumā vēlas arī noskaidrot, vai, lai šī trešā persona varētu pamatoti atsaukties uz šo klauzulu, ir nepieciešams, lai cedētā prasījuma parādnieks kā sākotnējā līgumslēdzēja puse tam sniegtu jaunu piekrišanu.

27 Šajos apstākļos *Curtea de Apel Cluj* (Klužas apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai [Briseles Ia regulas] 25. pants var tikt interpretēts tādējādi, ka atbilstoši tam prasījuma, kas izriet no līguma par būvdarbu izpildi, cesionāram ir tiesības atsaukties uz šajā līgumā ietverto jurisdikcijas noteikšanas klauzulu attiecībā pret sākotnējo līgumslēdzēju pusi, ja saskaņā ar strīdam pēc būtības piemērojamajām valsts tiesībām ar cesijas līgumu ir nodotas prasījuma tiesības un to blakustiesības, bet ne saistības, kuras izriet no līguma?

2) Vai tādā gadījumā kā iepriekš minētais, nosakot tiesu, kurai ir jurisdikcija, ir būtisks iebildums, ko izvirzījusi līgumslēdzēja puse, kas ir piekritusi jurisdikcijas noteikšanas klauzulai un pret kuru ir ierosināta tiesvedība? Vai pirms tiesvedības uzsākšanas vai vienlaikus ar to ir nepieciešams jauns šīs līgumslēdzējas puses gribas izteikums, lai trešā persona – cesionārs – varētu atsaukties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

28 Ar uzdotajiem jautājumiem, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Briseles Ia regulas 25. panta 1. punkts jāinterpretē tādējādi, ka trešā persona kā tāda atlīdzinājuma prasījuma cesionāre, kas radies līguma, kurā ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula, neizpildes dēļ, var atsaukties uz šo klauzulu, vēršoties pret sākotnējo līgumpartneri kā šī cedētā prasījuma parādnieku, lai celtu prasību par minētā prasījuma piedziņu bez šī parādnieka piekrišanas situācijā, kad saskaņā ar šim līgumam piemērojamajām valsts tiesībām, kā tās interpretētas valsts judikatūrā, prasījuma cesija izraisa ne tikai prasījuma tiesību nodošanu cesionāra īpašumā, bet arī ar minēto prasījumu saistīto tiesību nodošanu – tostarp tiesību atsaukties uz minētajā līgumā ietvertās vienošanās par jurisdikcijas noteikšanu piemērojamību.

29 Saskaņā ar Briseles Ia regulas 25. panta 1. punkta pirmo teikumu, "ja puses neatkarīgi no to domicila ir vienojušās par to, ka kādas dalībvalsts tiesai vai tiesām ir jurisdikcija izskatīt jebkādus strīdus, kas radušies vai varētu rasties saistībā ar konkrētām tiesiskām attiecībām, tad jurisdikcija ir minētajai tiesai vai tiesām, ja vien šī vienošanās saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem nav spēkā neesoša attiecībā uz tās spēkā esamību pēc būtības".

30 Tādējādi šajā tiesību normā nav precizēts, vai jurisdikcijas noteikšanas klauzulu ārpus līgumslēdzēju pušu loka var attiecināt arī uz trešo personu, kas ir vēlāk noslēgta līguma puse un ir pilnībā vai daļēji pārņēmusi kādas sākotnējā līguma puses tiesības un pienākumus (spriedums, 2024. gada 25. aprīlis, *Maersk* un *Mapfre España*, no C-345/22 līdz C-347/22, EU:C:2024:349, 47. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra), nedz arī tas, vai šāda trešā persona var atsaukties uz šādu klauzulu, vēršoties pret vienu no sākotnējām līgumslēdzējām pusēm.

31 Tomēr Briseles Ia regulas 25. panta 1. punktā kā materiāltiesisks spēkā esamības nosacījums nepārprotami ir prasīts, lai puses būtu "vienojušās" par kādas dalībvalsts tiesu vai tiesām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2025. gada 27. februāris, *Società Italiana Lastre*, C-537/23, EU:C:2025:120, 35. punkts).

32 Taču saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Briseles Ia regulas 25. panta noteikumi attiecībā uz tajos paredzētajiem nosacījumiem jāinterpretē šauri, jo tie ietver atkāpi gan no šīs regulas 4. pantā paredzētā noteikuma, saskaņā ar kuru jurisdikciju nosaka vispārējais atbildētāja tiesas princips, gan no noteikuma, saskaņā ar kuru īpašā jurisdikcija ir noteikta minētās regulas 7.–9. pantā (spriedums, 2025. gada 27. februāris, *Società Italiana Lastre*, C-537/23, EU:C:2025:120, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).

33 No Tiesas judikatūras izriet, ka tiesai, kas izskata lietu, ir pienākums *in limine litis* pārbaudīt, vai sākotnējās līgumslēdzējas puses faktiski ir izteikušas tādu piekrišanu jurisdikcijas noteikšanas klauzulai, kam jābūt izteiktai skaidri un precīzi, un Briseles Ia regulas 25. panta 1. punktā noteikto formas prasību mērķis šajā ziņā ir nodrošināt, lai šī piekrišana faktiski būtu konstatējama. No tā izriet, ka līgumā ietvertā jurisdikcijas noteikšanas klauzula principā var radīt sekas tikai attiecībās starp pusēm, kas ir piekritušas šā līguma noslēgšanai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 18. novembris, *DelayFix*, C-519/19, EU:C:2020:933, 41. un 42. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

34 Ņemot to vērā, saskaņā ar Tiesas judikatūru klauzula, kurai trešā persona attiecībā pret līgumu nav piekritusi, attiecībā uz šo personu ir izvirzāma tikai ar nosacījumu, ka tā saskaņā ar pēc būtības piemērojamām valsts tiesībām, kas noteiktas atbilstoši tiesai, kurā celta prasība, piemērojamiem starptautisko privāttiesību noteikumiem, būtu pārņēmusi visas otrās sākotnējās līgumslēdzējas puses tiesības un pienākumus (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2015. gada 21. maijs, *CDC Hydrogen Peroxide*, C-352/13, EU:C:2015:335, 65. punkts, un 2020. gada 18. novembris, *DelayFix*, C-519/19, EU:C:2020:933, 47. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

35 Un otrādi – trešai personai attiecībā pret līgumu, kurā ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula, tātad ir jābūt iespējai atsaukties uz šo klauzulu, vēršoties pret šā līguma sākotnējo pusi ar tādiem pašiem nosacījumiem kā tie, ar kuriem šī puse varētu izvirzīt pret to minēto klauzulu, proti, ja tā ir pārņēmusi visas otrās minētā līguma sākotnējās puses tiesības un pienākumus.

36 Pretējā gadījumā sākotnējam līgumpartnerim kā cedētā prasījuma parādniekam tiktu piešķirts vairāk tiesību, nekā viņam bija pirms prasījuma cesijas, jo pēc šīs cesijas tas varētu izvēlēties, lai tam vairs nebūtu saistoša vienošanās par jurisdikcijas piešķiršanu, ko tas bija noslēdzis ar cedentu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2024. gada 25. aprīlis, *Maersk* un *Mapfre España*, no C-345/22 līdz C-347/22, EU:C:2024:349, 62. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

37 Šāds risinājums ir rodams, ņemot vērā Briseles Ia regulas mērķus, kas tostarp noteikti tās 15. un 16. apsvērumā, no kuriem izriet, ka Savienības likumdevējs ir vēlējies pieņemt ļoti paredzamus un pārredzamus jurisdikcijas noteikumus, lai stiprinātu tiesisko drošību un veicinātu labu tiesu pārvaldību. Tādējādi Tiesa vairākkārt ir nospriedusi, ka, lai veicinātu šos mērķus, it īpaši mērķi, kas saistīts ar tiesisko drošību, jāpastiprina Eiropas Savienībā reģistrēto personu tiesiskā aizsardzība, vienlaikus ļaujot prasītājam viegli noteikt tiesu, kurā tas var vērsties, un atbildētājam – saprātīgi paredzēt tiesu, kurā tas var tikt iesūdzēts (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2025. gada 27. februāris, *Società Italiana Lastre*, C-537/23, EU:C:2025:120, 38. un 39. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

38 Šādi mērķi varētu tikt apdraudēti, ja jurisdikcijas noteikšanas klauzulas izvirzīšana attiecībās starp vienu no sākotnējām līgumslēdzējām pusēm līgumam, kurā ietverta šī klauzula, un attiecībā pret šo līgumu trešo personu būtu atkarīga no tā, kurš pirmais – kāda no šīm sākotnējām pusēm vai trešā persona – uz to atsaucas, vēršoties izraudzītajā tiesā, kā tas būtu gadījumā, ja minētā trešā persona nevarētu atsaukties uz šo klauzulu, vēršoties pret sākotnējām līgumslēdzējām pusēm, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā tie, ar kādiem saskaņā ar šā sprieduma 34. punktā minēto judikatūru tās varētu izvirzīt šo pašu klauzulu, vēršoties pret trešo personu.

39 No tā izriet, ka situācijā, kad sākotnējā līgumslēdzēja puse līgumam, kurā ir ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula, nav piekritusi tam, ka, pret to vēršoties, uz šo klauzulu atsaucas attiecībā pret šo līgumu trešā persona, šī pēdējā minētā tomēr var atsaukties uz minēto klauzulu, vēršoties pret sākotnējo līgumslēdzēju pusi, ja tā ir pārņēmusi visas otrās līgumslēdzējas puses no šī paša līguma izrietošās tiesības un pienākumus.

40 Šajā gadījumā, neskarot pārbaudes, kas jāveic iesniedzējtiesai, ne vien K.P. kā attiecīgā atlīdzinājuma prasījuma parādnieks nav skaidri piekritis tam, ka E.B. uz to attiecina aplūkojamo jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, bet pēdējā minētā arī nav pārņēmusi visas E. *S.A.* tiesības un pienākumus, kas izriet no attiecīgā apakšuzņēmuma līguma. Proti, no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka E. *S.A.* ir nodevusi E.B. tikai attiecīgo atlīdzinājuma prasījumu.

41 Tomēr saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegto informāciju *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) savā judikatūrā Polijas Civilkodeksa 509. panta 2. punktu – kas piemērojams visiem līgumiem, kuri noslēgti starp pamatlietas pusēm, kā izriet no šā sprieduma 13. punkta, – interpretē tādējādi, ka prasījuma cesija izraisa ne tikai prasījuma tiesību nodošanu cesionāra īpašumā, bet arī ar šo prasījumu – proti, šajā gadījumā attiecīgo atlīdzinājuma prasījumu, – saistīto tiesību nodošanu, tostarp tiesību atsaukties uz tādas vienošanās par jurisdikcijas noteikšanu piemērojamību, kas ietverta līgumā, kura neizpildes rezultātā prasījums ir radies.

42 Tādēļ iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Briseles Ia regulas 25. panta 1. punkts nepieļauj šādu valsts judikatūru, no kuras izriet, ka attiecībā pret līgumu trešā persona jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, kas ietverta šajā līgumā, var likumīgi izvirzīt pret sākotnējo līgumpartneri kā no šī līguma izrietošā prasījuma cesionāre, lai gan tas nav piekritis, ka šī trešā persona var pret to izvirzīt minēto klauzulu.

43 Saskaņā ar Tiesas judikatūru, kas izklāstīta šā sprieduma 33. punktā, līgumā ietvertā jurisdikcijas noteikšanas klauzula principā var radīt sekas tikai attiecībās starp līgumslēdzējām pusēm, kas ir piekritušas šā līguma noslēgšanai. Tomēr jāprecizē, ka šīs judikatūras mērķis drīzāk ir aizsargāt trešās personas attiecībā pret minēto līgumu, nevis šā līguma sākotnējās līgumslēdzējas puses.

44 Proti, ciktāl iespējams konstatēt sākotnējo līguma pušu faktisko piekrišanu tam, ka tām ir saistoša jurisdikcijas noteikšanas klauzula attiecībā uz strīdiem, kas izriet no līguma, kurā šī klauzula ietverta (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 25. aprīlis, *Maersk* un *Mapfre España*, no C-345/22 līdz C-347/22, EU:C:2024:349, 51. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra), šīs sākotnējās puses nav salīdzināmā situācijā ar to, kādā atrodas attiecībā pret līgumu trešā persona, kurai ir cedēts no šā līguma izrietošs prasījums, bet kura nav piekritusi minētajai klauzulai, un tādēļ sākotnējām līgumslēdzējām pusēm nav jāpiešķir tāda pati aizsardzība kā šādai trešai personai.

45 Turklāt, kā izriet no Tiesas judikatūras par Briseles I regulas 23. panta 1. punktu, vienošanās par jurisdikcijas piešķiršanu tvēruma ierobežojums, to attiecinot tikai uz strīdiem, kuru pamatā ir tiesiskās attiecības, saistībā ar kurām šī klauzula tika iekļauta līgumā, ir noteikts ar mērķi izvairīties no tā, ka viena puse būtu pārsteigta par jurisdikcijas piešķiršanu kādai noteiktai tiesai par strīdiem, kas rastos citās attiecībās, nevis tajās, kurās panākta vienošanās par jurisdikcijas noteikšanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 21. maijs, *CDC Hydrogen Peroxide*, C-352/13, EU:C:2015:335, 68. punkts un tajā minētā judikatūra). Tā kā Briseles Ia regulas 25. pantā, kas saskaņā ar šīs regulas III pielikumā ietverto tabulu atbilst Briseles I regulas 23. pantam, ir ietverts arī formulējums "strīdi, kas radušies vai varētu rasties saistībā ar konkrētām tiesiskām attiecībām", šī judikatūra ir attiecināma uz Briseles Ia regulas 25. panta 1. punktu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2025. gada 27. februāris, *Società Italiana Lastre*, C-537/23, EU:C:2025:120, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

46 Strīda par atlīdzinājuma prasījuma piedziņu – pamatojoties uz vienas no līguma, kurā ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula, sākotnējām pusēm atbildību šā līguma nepamatotas neizpildes dēļ, – pamatā patiešām ir tiesiskās attiecības, saistībā ar kurām tika panākta vienošanās par šo klauzulu, un tādējādi šī sākotnējā puse nevar būt pārsteigta par to, ka tiek iesūdzēta tiesā, kas ar minēto klauzulu izraudzīta piedziņas gadījumam, pat ja šis atlīdzinājuma prasījums tiktu cedēts attiecībā pret līgumu trešai personai.

47 Turklāt, kā izriet no šā sprieduma 36. punktā izklāstītās Tiesas judikatūras, ir jāizvairās no tā, ka prasījuma, kas izriet no līguma, kurā ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula, cesijas rezultātā cedenta sākotnējam līgumpartnerim tiktu piešķirts vairāk tiesību nekā pirms šīs cesijas.

48 Tādējādi jāuzskata, ka tāda prasījuma cesijas gadījumā, kas izriet no līguma, kurā ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula, cedētā prasījuma parādniekam, kas ir sākotnējais cedenta līgumpartneris, šī klauzula principā paliek saistoša.

49 Tomēr, pirmkārt, arī šis sākotnējais līgumpartneris nevar tikt nostādīts nelabvēlīgākā situācijā prasījuma cesijas dēļ. Citiem vārdiem, šī klauzula jāinterpretē tādējādi, ka tiek novērsta jebkāda situācija, kurā minēto līgumpartneri varētu iesūdzēt citās tiesās, nevis tajās, kurās otra sākotnējā līgumslēdzēja puse būtu varējusi celt prasību saskaņā ar minēto klauzulu.

50 Proti, šāda interpretācija ļauj veicināt šā sprieduma 37. punktā atgādināto Briseles Ia regulā paredzēto tiesiskās drošības mērķi, jo tā garantē atbildētājam iespēju saprātīgi paredzēt tiesu, kurā tas var tikt iesūdzēts, neatkarīgi no tā, vai prasījums, kas izriet no līguma, kurā ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula, ir vai nav cedēts.

51 Turklāt jānorāda, ka Briseles Ia regulas – tāpat kā Briseles I regulas, kuru tā aizstājusi, – mērķis ir garantēt tiesību uz aizstāvību ievērošanu, nodrošināt taisnīgu līdzsvaru starp prasītāja un atbildētāja tiesībām, kā arī, cik vien iespējams, aizsargāt atbildētājus, kuru domicils ir Savienības teritorijā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 17. novembris, *Hypoteční banka*, C-327/10, EU:C:2011:745, 33., 46. un 48. punkts). Šie mērķi izpaužas tostarp Briseles Ia regulas 4. panta 1. punktā ar principu, saskaņā ar kuru personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, neatkarīgi no viņu pilsonības, var iesūdzēt šīs dalībvalsts tiesās, un šīs regulas 5. panta 1. punktā – ar tādu situāciju ierobežojumu, kurās personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, izņēmuma kārtā var tikt iesūdzētas citas dalībvalsts tiesās.

52 Otrkārt, līguma sākotnējās puses uzreiz var skaidri vienoties par šajā līgumā paredzētās jurisdikcijas noteikšanas klauzulas nepiemērojamību tām gadījumā, ja prasījums, kas izriet no minētā līguma, tiek cedēts trešai personai.

53 Proti, no Briseles Ia regulas 19. apsvēruma izriet, ka Savienības likumdevējs ir vēlējies dot priekšroku gribas autonomijas principa ievērošanai, un tādēļ jāievēro pušu izvēle, neskarot, pirmkārt, šīs regulas 25. panta 4. punktā, lasot to kopsakarā ar tās 15., 19. un 23. pantu, paredzētos izņēmumus apdrošināšanas līgumu, patērētāju līgumu un darba līgumu jomā un, otrkārt, tiesas, kurām ir izņēmuma jurisdikcija saskaņā ar šo 25. panta 4. punktu, lasot to kopsakarā ar minētās regulas 24. pantu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2025. gada 27. februāris, *Società Italiana Lastre*, C-537/23, EU:C:2025:120, 56. un 64. punkts).

54 Savukārt, kā izriet no šā sprieduma 48. punkta, ja šādas skaidri izteiktas vienošanās nav, no līguma, kurā ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula, izrietoša prasījuma cesijas gadījumā šai klauzulai ir jāpaliek saistošai cedētā prasījuma parādniekam, kas ir sākotnējais cedenta līgumpartneris, un tas nevar vienpusēji iebilst pret tās piemērošanu, ja šā prasījuma cesionārs minētā prasījuma piedziņas nolūkā vēršas tiesā, kas noteikta saskaņā ar minēto klauzulu.

55 Šajā gadījumā E. *S.A*. un K.P. kā attiecīgā apakšuzņēmuma līguma sākotnējās puses, izmantojot attiecīgo jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, ir vienojušās, ka "līgumslēdzēja juridiskās adreses tiesai" ir jurisdikcija izskatīt strīdus, kas izriet no šā līguma, tostarp attiecībā uz aplūkoto atlīdzinājuma prasījumu, kurš izriet no minētā līguma. Pirmkārt, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka E.B. kā šī prasījuma cesionārs vērsās tajā pašā tiesā, kurā E. *S.A*. būtu varējusi vērsties saskaņā ar šo klauzulu, ja šī pēdējā minētā sabiedrība tai nebūtu cedējusi minēto prasījumu, un tādēļ nešķiet, ka K.P. tiktu nostādīta nelabvēlīgākā situācijā cesijas dēļ. Otrkārt, no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem neizriet, ka sākotnējās puses būtu vienojušās, ka prasījuma, kas izriet no attiecīgā apakšuzņēmuma līguma, cesijas gadījumā cesionārs nevarētu pret tām izvirzīt minēto klauzulu. Tādējādi, neskarot pārbaudi, kas jāveic iesniedzējtiesai, šķiet, ka pamatlietā E.B. var pamatoti atsaukties uz šo pašu klauzulu, vēršoties pret K.P., lai panāktu attiecīgā atlīdzinājuma prasījuma piedziņu.

56 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Briseles Ia regulas 25. panta 1. punkts jāinterpretē tādējādi, ka trešā persona kā tāda atlīdzinājuma prasījuma cesionāre, kas radies līguma, kurā ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula, neizpildes dēļ, var atsaukties uz šo klauzulu, vēršoties pret sākotnējo līgumslēdzēju pusi kā šī cedētā prasījuma parādnieku, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā tie, uz kuriem otra sākotnējā līgumslēdzēja puse būtu varējusi atsaukties, vēršoties pret pēdējo minēto, lai celtu prasību par minētā prasījuma piedziņu un bez šā parādnieka piekrišanas – situācijā, kad saskaņā ar šim līgumam piemērojamajām valsts tiesībām, kā tās interpretētas valsts judikatūrā, prasījuma cesija izraisa ne tikai prasījuma tiesību nodošanu cesionāra īpašumā, bet arī ar minēto prasījumu

saistīto tiesību nodošanu, tostarp tiesību atsaukties uz minētajā līgumā ietvertās vienošanās par jurisdikcijas noteikšanu piemērojamību, ja vien līguma sākotnējās puses nav skaidri vienojušās par to, ka šī klauzula nav piemērojama tām gadījumā, ja prasījums, kas izriet no šā līguma, tiek cedēts trešai personai.

Par tiesāšanās izdevumiem

57 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 25. panta 1. punkts

jāinterpretē tādējādi, ka

trešā persona kā tāda atlīdzinājuma prasījuma cesionāre, kas radies līguma, kurā ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula, neizpildes dēļ, var atsaukties uz šo klauzulu, vēršoties pret sākotnējo līgumslēdzēju pusi kā šī cedētā prasījuma parādnieku, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā tie, uz kuriem otra sākotnējā līgumslēdzēja puse būtu varējusi atsaukties, vēršoties pret pēdējo minēto, lai celtu prasību par minētā prasījuma piedziņu un bez šā parādnieka piekrišanas – situācijā, kad saskaņā ar šim līgumam piemērojamajām valsts tiesībām, kā tās interpretētas valsts judikatūrā, prasījuma cesija izraisa ne tikai prasījuma tiesību nodošanu cesionāra īpašumā, bet arī ar minēto prasījumu saistīto tiesību nodošanu, tostarp tiesību atsaukties uz minētajā līgumā ietvertās vienošanās par jurisdikcijas noteikšanu piemērojamību, ja vien līguma sākotnējās puses nav skaidri vienojušās par to, ka šī klauzula nav piemērojama tām gadījumā, ja prasījums, kas izriet no šā līguma, tiek cedēts trešai personai.

[Paraksti]